

Ivona și servitorul Valentin, travestire total nejustificată a Șambelanului în prelat (actul II) — explicația că acesta ar fi o „eminență cenușie” e naivă, funcția personajului fiind explicitată și demascată în piesă; apoi, acele pelerine roz arborate de toate personajele Curiții în scena finală, pentru a demonstra, probabil, apartenența lor la o lume fericită și la un tabel de valori certe, din care se exclude elementul „Ivona” — simbolistică, iarăși, naivă, în raport cu complexitatea viziunii lui Gombrowicz și a mijloacelor lui specifice de expresie.

Montarea a fost realizată cu o distribuție de tineri, chiar foarte tineri actori; de aici, și aerul proaspăt al spectacolului, caracterul lui interesant, dincolo de toate dibuirile juvenile în căutarea matcăi stilistice; de aici, farmecul lui și, tot de aici, insatisfacțiile. Căci valorizările actoricești sînt dificile, creațiile, aproape inexistente. Protagonista, Violeta Popescu, actriță sensibilă, și-a apropiat mult personajul de Ondine, eroina lui Giraudoux, relevînd o sensibilitate vulnerabilă, fragilă, o grațioasă demnitate în tăceri; rolul e din cale afară de greu, de complex, și partitura n-a fost complet acoperită. Personajul rămîne static, tensiunea scenică nu crește gradat în jurul său, această Ivonă nu dă suficientă greutate puținelor ei cuvinte, dar cu multiple înțeleșuri, și mai ales nu diferențiază, nu nuanțează raporturile cu ceilalți, raporturi schimbătoare și mișcătoare ea apele oglinzii, Ivona fiind mereu alter ego-ul altcuiva...

Sau, dacă regizorul a investit-o (așa cum scrie) cu funcția „noului model”, în fața căruia se desenează, prompt, respingerea, „vechiul model”, reprezentat de toți ceilalți, nu are suficientă forță scenică, în unitatea lui de sistem perimat, dar grotesc și înfricoșător. Sergiu Tudose și Emil Coșeru (Regele și Șambelanul) efectuează un bun joc de relație, caricatural și buf, pe alocuri, dar comicul lor e pedestru, bonom, în loc să fie fantastic și atroce. Silvia Popa a fost vădit derutată de personajul acestei Regine cu ratate veleități poetice și ne-a dat impresia că joacă o zină bună din basmele pentru copii. Liana Mărgineanu, după o excelentă intrare de amazoană (actul I), a interpretat o experimentată femeie fatală, dar rolul Izei, personaj-cheie în piesă, n-a fost pe deplin elucidat. Mai interesant a fost rezolvat Inocențiu, caracter episodic căruia Valeriu Oțelleanu i-a trasat un contur ferm și neliniștitor, desenînd un prototip al „supusului”, al șurubului funcțional „din sistem”. Tinerii absolvenți Mircea Jida și Ioan Chelaru au jucat cu dăruire și entuziasm, marcați, încă, de un stil studențesc, dar contribuind pozitiv la aerul de prospețime al reprezentației.

Optînd pentru *Ivona, principesa Burgundiei*, Brandy Barasch și-a asumat, de bună voie, o misiune grea și meritele sale în lărgirea sferei repertoriului, în difuzarea culturii teatrale sînt incontestabile. Unii dintre

colegii săi de generație își aleg drumuri mai ușoare; drumuri presărate cu succese, aparent, certe, căci, firește, e mult mai simplu să montezi texte cunoscute, studiate, reprezentate. A descifra, însă, chiar dacă incomplet, un Gombrowicz și a-l introduce în circuitul valorilor teatrale este un act de pionierat artistic, un fapt de cultură, pentru care trebuie să-i mulțumim tinărului regizor și Teatrului Național din Iași.

Mira Iosif

TEATRUL MIC

DOSARUL ANDERSONVILLE

de Saul Levitt

Data premierii: 18 februarie 1976.

Regia: D. D. NELEANU. Scenografia: MIHAI MADESCU. Lumina: TITI CONSTANTINESCU. Versiunea românească: RADU BOGDAN STEGĂROIU.

Distribuția: ION MANTA (Generalul Wallace); ION CIPRIAN (Grefierul); DAN CONDURACIIE, MIHAI DINVALE (Locotentul); CONSTANTIN DINESCU (Dr. Ford); CONSTANTIN CODRESCU (Henry Wirz); DINU IANULESCU (Otis Baker); STAMATE POPESCU (Louis Schade); ION MARINESCU (Lt. col. Chipman); VASILE PUPEZA (Maiorul Hosmer); JEAN LORIN FLORESCU (Lt. col. Chandler); MITICĂ POPESCU (John Bates); ION COSMA (Ambrose Spencer); MIHAI DINVALE, DAN CONDURACHE (James Davidson); VASILE NITULESCU, NICOLAE PO-MOJE (James Gray).

Această ultimă premieră a Teatrului Mic a trecut cam neobservată în vălmășagul de spectacole, turnee și acțiuni parateatrale ce caracterizează dinamismul vieții noastre artistice. E nedrept, *Dosarul Andersonville*,

„Dosarul Andersonville“ : sub semnul și avertismentul prezentului

piesa ziaristului american Saul Levitt*, despre care a mai fost vorba în aceste pagini, reprezintă o bună opțiune repertorială în programul scenei de la Mic, scenă care ne-a obișnuit, încă de la înființare, cu reprezentarea sistematică a cîte unui spectacol-dezbateri. Piesa pune, cum se știe, în discuție conștiința și răspunderea individului, în momente istorice cruciale, cînd alternativa genocid — salvagardarea umanității se desenează tranșant. E o temă care se înscrie în continuarea unor preocupări similare, demonstrate de alte montări, de pildă, *Incident la Vichy* sau, parțial, *După cădere. Dosarul Andersonville* este, pentru această stagiune, un bun exemplu de selecție în dosarele dramaturgiei americane contemporane.

Ca și piesa, spectacolul poartă „marca“ casei; semnătura e vizibilă, de la regia sobră, concentrată pe idei, eludînd artificii teatrale (D. D. Neleanu), la decorul simplu, adecvat (Mihai Mădescu), de la proiecțiile semnificative, cu imagini terifiante de la Auschwitz și din procesul de la Nürnberg, la distribuția ce reunește, cred, întreaga echipă masculină a teatrului. Ecranul, în fața căruia se desfășoară procesul intentat căpitanului Henry Wirz, călăul lagărului confederat din Georgia anului 1864, lagăr în care au pierit mii de soldați ai Uniunii, pinza cu două imagini infamante și semnificative pentru deceniul cincii al secolului nostru — schelete vîi în lagărele naziste —, reprezintă semnul și avertismentul prezentului, în numele căruia se desfășoară acest proces-dramă-dezbateri. Ecran cu funcție simbolică, pe care îl privește mut — anticipînd audierea martorilor și încheind, în final, rostirea sentinței — Ion Marinescu, în rolul procurorului Chipman. Cunoscutul ac-

tor, protagonist al atîtor spectacole grave, activizatoare, incitante, nu se dezmințe nici de astă dată, conducînd ancheta în sensul ei etic și impunînd publicului comandamentele rațiunii, responsabilității și demnității, pe deasupra tuturor împrejurărilor și vicisitudinilor vieții. O prezență marcantă în reprezentarea a avut Ion Manta, aducînd în rolul generalului Wallace, președintele Tribunalului, întreaga gravitate și însemnătate potrivită acestei instituții. Tribunalul evocat de autor devenind o instanță a prezentului nostru. În rolul dificil al avocatului apărării, Dinu Ianculescu a desenat personajul cu un întreg arsenal de argumente și chițibușuri avocățești, creînd, totodată, și suspense-ul, contraponderea dramatică imperios necesară într-un proces a cărui sentință nu poate fi dinainte stabilită. Din restul distribuției, s-au remarcat, în apariții scurte, dar elocvente pentru schițarea unor tipuri cu distinctivă trăsături socio-psihologice, Nicolae Pomoje, creionînd cu finețe o bestie inteligentă, Mitică Popescu, discret și cu subtilitate laș, Mihai Dinvale, simplu și grav într-un rol amenințat de ispita efectelor. Acuzatul Wirz a fost interpretat de Constantin Codrescu în tonuri tari, cu multă, prea multă culoare teatrală, în vădit contrast cu tonalitatea sobră, cu jocul discret și dens pretins de direcția de scenă.

Montarea acestei piese, aparent un document de epocă, cu intenții limpezi de manifest politic contemporan, e simplă, nepretențioasă, aș spune, modestă. O modestie care nu trebuie să ne facă, însă, să trecem cu indiferență peste mesajul adînc și vibrant al spectacolului, definitoriu pentru preocupările și climatul angajat al scenei Teatrului Mic.